

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C – 2018/40390]

Rechterlijke Orde. — Vacante betrekkingen

Volgende Nederlandstalige plaatsen van Teamleaders Safety en Security (klasse B) voor de Rechterlijke orde worden vacant verklaard voor benoeming via werving, er wordt geen bijkomende proef georganiseerd: Teamleader Safety en Security: 1.

Voor bovenvermelde plaats kan men zich kandidaat stellen wanneer men in het bezit is van een attest van slagen in de vergelijkende selectie voor werving van Teamleaders Safety en Security voor de Rechterlijke orde (selectienummer ANG18041), georganiseerd door SELOR voor de Rechterlijke Orde.

Aan deze vereisten en de benoemingsvoorwaarden opgenomen in het Gerechtelijk Wetboek, moet worden voldaan op het ogenblik van het afsluiten van de termijn voor kandidatuurstelling.

De kandidaten worden geacht Belg te zijn op het ogenblik van benoeming.

De rangschikking van de kandidaten in het vergelijkend wervings-examen geldt als volgorde voor benoeming.

De kandidaturen voor een benoeming bij de Rechterlijke Orde dienen gesteld te worden binnen een termijn van 20 kalenderdagen na bekendmaking van de vacature in het *Belgisch Staatsblad* (art.287sexies van het gerechtelijk wetboek) via "Mijn Selor" (www.selor.be).

De selectieprocedure wordt volledig elektronisch gevoerd. Elke onvolledige kandidaatstelling of inschrijving die niet verloopt volgens de elektronische inschrijvingsprocedure zal onontvankelijk verklaard worden.

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C – 2018/40390]

Ordre judiciaire. — Places vacantes

Les places suivantes de Teamleaders Safety et Security (classe B) néerlandophone pour l'Ordre judiciaire sont déclarée vacante via recrutement, il n'y aura pas d'épreuve complémentaire : Teamleader Safety et Security : 1.

Peuvent postuler à les places mentionnée ci-dessus les titulaires d'une attestation de réussite de la sélection comparative de Teamleaders Safety et Security (numéro de sélection ANG18041), organisée par SELOR pour l'Ordre judiciaire.

Ces conditions et les conditions de nomination reprises dans le Code judiciaire, doivent être remplies au moment de la clôture du dépôt des candidatures.

Les candidats doivent avoir la nationalité belge au moment de la nomination

Le classement des candidats à l'examen comparative de recrutement sert pour les nominations.

Les candidatures à une nomination dans l'Ordre judiciaire doivent être adressées dans un délai de 20 jours calendrier à partir de la publication de la vacance au *Moniteur belge* (article 287sexies du Code judiciaire) et ce via « Mon Selor » (www.selor.be).

La procédure de sélection se déroulera entièrement par voie électronique. Toute candidature incomplète ou qui ne respecte pas la procédure électronique sera déclarée irrecevable.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C – 2018/40389]

Rechterlijke Orde

Resultaat van de vergelijkende selectie voor werving van Nederlandstalige Teamleaders Safety en Security (m/v/x) – klasse B voor de hoven en rechtbanken (selectienummer ANG18041).

Deze selectie werd afgesloten op 09/07/2018

Er zijn 13 laureaten.

De lijst is 3 jaar geldig.

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C – 2018/40389]

Ordre judiciaire

Résultats de la sélection comparative néerlandophone de recrutement de Teamleaders Safety et Security (m/f/x) – classe B pour les cours et tribunaux (numéro de sélection ANG18041).

Ladite sélection a été clôturée le 09/07/2018.

Il y a 13 lauréats.

La liste est valable 3 ans.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C – 2018/31475]

11 JULI 2018. — Omzendbrief betreffende de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing, waarbij de bevoegdheid inzake verandering van voornamen wordt overgedragen aan de ambtenaren van de burgerlijke stand en de voorwaarden en de procedure ervan worden geregeld

Aan de dames en heren procureurs-generaal bij de hoven van beroep,

Aan de dames en heren ambtenaren van de burgerlijke stand van het Rijk,

Inleiding

Ik vestig uw aandacht op de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing waarvan sommige bepalingen, die in werking zijn getreden op 1 augustus 2018, de bevoegdheid en de procedure inzake verandering van voornamen wijzigen.

Deze omzendbrief licht de bepalingen toe van hoofdstuk I van titel 3 van voornoemde wet die de ambtenaren van de burgerlijke stand moeten toepassen in het kader van de uitoefening van hun functie.

Dat hoofdstuk met als opschrift "Wijzigingen van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen" (hierna "de wet") draagt de bevoegdheid inzake verandering van voornamen van de minister van Justitie over aan de ambtenaren van de burgerlijke stand, bepaalt de voorwaarden voor de verandering van voornamen en regelt het verloop van de procedure.

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C – 2018/31475]

11 JUILLET 2018. — Circulaire relative à la loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges, en ce qu'elle transfère la compétence en matière de changement de prénoms aux officiers de l'état civil et en règle les conditions et la procédure

A Mesdames et Messieurs les Procureurs généraux près les Cours d'appel;

A Mesdames et Messieurs les Officiers de l'état civil du Royaume;

Introduction

J'attire votre attention sur la loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges dont certaines dispositions, entrées en vigueur le 1er août 2018, modifient la compétence et la procédure en matière de changement de prénoms.

La présente circulaire a une portée explicative des dispositions du Chapitre 1er du Titre 3, de la loi précitée que les officiers de l'état civil doivent appliquer dans l'exercice de leur fonction.

Ce chapitre intitulé « Modifications de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms » (ci-après « la loi ») opère un transfert de la compétence en matière de changement de prénoms du ministre de la Justice vers les officiers de l'état civil, fixe les conditions du changement de prénoms et organise le déroulement de la procédure.

Het aantal verzoeken tot verandering van voornamen gericht aan de opeenvolgende ministers van Justitie stijgt voortdurend (505 verzoeken in 1997 en 1481 verzoeken in 2017). Tegelijkertijd werd vastgesteld dat bijna 99 % van de verzoeken worden aanvaard. De weigeringen van verandering van voornamen stemmen overeen met situaties van onontvankelijkheid van het verzoek (vreemde nationaliteit, onenigheid tussen ouders wanneer het ouderlijk gezag gezamenlijk wordt uitgeoefend, verzoeken geformuleerd door een minderjarige...) of van flagrante misbruiken van de procedure (bizarre, belachelijke, hatelijke voornamen ter vervanging, zwaar gerechtelijk verleden van de verzoeker waarvan de verdoezeling verdacht is...).

De ambtenaren van de burgerlijke stand zijn overigens reeds bevoegd om in de akte van geboorte van een kind de door zijn ouders gekozen voornamen op grond van wettelijke voorwaarden die volkomen gelijk zijn aan die waaraan de verandering van voornamen is onderworpen, op te nemen (cf. art. 55 e.v. van het Burgerlijk Wetboek; artt. 1 en 3, § 2, van de wet).

In die context is de overdracht van bevoegdheid aan de gemeentelijke overheid volkomen coherent. Zulks biedt het voordeel van de nabijheid voor de burger. De administratieve last wordt verdeeld tussen de 589 gemeenten die het Belgische grondgebied dekken. Zij beschikken meestal over de akten en gegevens die dienstig zijn voor de behandeling van het verzoek dat minder lang zou moeten duren. Het verloop van de procedure werd vereenvoudigd, waarbij erop werd toegezien dat de rechtszekerheid gewaarborgd blijft.

I. Materiële, internationale en persoonlijke bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand

1. Materiële bevoegdheid

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de *verandering* van voornamen *sensu stricto* en de *verbetering* van voornamen. Bij de totstandkoming van de wet van 15 mei 1987 heeft de wetgever herhaald dat « *verbeteren recht spreken is* » (Memorie van toelichting, Kamer, 1983-1984, 966, p. 3) zijnde een fout in de voornamen te verhelpen. Daarentegen veronderstelt een voornaamsverandering dat de voornamen correct zijn vastgelegd maar dat ze moeten aangepast worden om welke reden dan ook. De voornaamsverandering op deze manier houdt in dat de bevoegdheid wordt uitgeoefend om het verzoek te beoordeelen. Op dezelfde manier, in verband met de naam, heeft de jurisprudentie kunnen preciseren dat « *Enkel de rechtbanken bevoegd zijn om alle verbeteringen te bevelen die enkel als doel hebben de echte naam vast te leggen of te hernemen, daar waar de administratieve autoriteit bevoegd is om alle veranderingen van die naam toe te staan.* » (Luik (1e kamer), 21 mei 2012, J.T., 2013, p. 63, noot J.-P. Masson).

Mijn administratie heeft kunnen vaststellen dat in de praktijk de verzoekers zonder onderscheid de « *verandering* » of « *verbetering* » van hun voornamen vragen.

Bij het ontvangen van een verzoek, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand er toe gehouden zijn een onderscheid te maken tussen de procedures van voornaamsverandering en -verbetering. Indien hij op basis van authentieke akten of officiële documenten waarover hij beschikt of die voorgelegd worden door de verzoeker, vaststelt dat de exacte bedoeling van de vraag in werkelijkheid bestaat uit een verbetering van een materiële fout in de akte van de burgerlijke stand die hij bijhoudt, kan hij, na gunstig advies van de procureur des Konings, deze akte verbeteren indien de fout zich beperkt tot « *een tikfout* » (artikel 99 en 100 Burgerlijk Wetboek).

Daar de bevoegdheid van de ambtenaren van de burgerlijke stand beperkt is tot tikfouten, dient hij enkel discordanties in de schrijfwijze van de voornaam in verschillende akten of manifeste, grove of aberrante formeel gelimiteerde fouten te verbeteren. In ieder geval is het advies van de procureur des Konings vereist en dient het gunstig te zijn.

Wanneer de beweerde of vastgestelde fout gewichtiger is dan een « *tikfout* » of indien de procureur des Konings meent dat er geen verbetering mogelijk is op basis van artikel 99 en 100 van het Burgerlijk Wetboek, is enkel de procedure voornaamsverandering mogelijk, of in voorkomend geval, de mogelijkheid om de familierechtbank te vatten met een verzoek tot de verbetering van de akten van de burgerlijke stand (art. 572bis en 1383 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek).

Wanneer de aangevoerde fout niet voortvloeit uit een akte van de burgerlijke stand of uit de officiële akte waarin de voornamen van de betrokken persoon worden bepaald, maar uit de opname ervan in de bevolkingsregisters, het vreemdelingenregister of het wachtregister, kan die fout worden verbeterd door de ambtenaar van de burgerlijke stand op grond van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende het recht op toegang tot de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister en betreffende het recht op verbetering van deze registers (art. 8). Dit zal zo zijn indien er geen overeenstemming is tussen de voornamen vermeld in het bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister en de akten van de burgerlijke stand aangaande de betrokkene. De registers dienen dan te worden verbeterd conform de akten van de burgerlijke stand.

Le nombre de demandes de changement de prénoms adressées aux ministres de la Justice successifs est en augmentation constante (505 demandes en 1997 et 1481 demandes en 2017). Parallèlement, il a été constaté que près de 99 % des demandes font l'objet d'une acceptation. Les refus de changement de prénoms correspondent à des situations d'irrecevabilité de la demande (nationalité étrangère, désaccord entre parents lorsque l'autorité parentale est conjointe, demandes formulées par un mineur...) ou d'abus de procédure flagrants (prénoms de substitution fantasques, ridicules, odieux, lourd passé judiciaire du requérant dont l'occultation est suspectée...).

Par ailleurs, les officiers de l'état civil sont déjà compétents pour recevoir dans l'acte de naissance d'un enfant les prénoms choisis par ses parents sur la base de conditions légales parfaitement identiques à celles auxquelles le changement de prénoms est soumis (cf. art. 55 et suiv. du Code civil ; art. 1er et 3, § 2, de la loi).

Dans ce contexte, le transfert de compétence vers l'autorité communale est parfaitement cohérent. Il présente l'avantage de la proximité pour le citoyen. La charge administrative est répartie entre les 589 communes qui couvrent le territoire belge. Elles disposeront le plus souvent des actes et informations utiles au traitement de la demande dont la durée devrait être plus courte. Le déroulement de la procédure a été simplifié tout en veillant à ce que la sécurité juridique soit garantie.

I. Compétence matérielle, internationale et personnelle de l'officier de l'état civil

1. Compétence matérielle

Il convient de distinguer le *changement* de prénoms *stricto sensu* de la *rectification* de prénoms. Lors de l'élaboration de la loi du 15 mai 1987, le législateur a rappelé que « *rectifier, c'est dire le droit* » (Exposé des motifs, Ch. repr., 1983-1984, 966, p.3), c'est-à-dire remédier à une erreur affectant les prénoms. En revanche, le changement de prénoms suppose que les prénoms soient correctement déterminés mais doivent être modifiés pour une raison quelconque. Le changement de prénoms par cette voie implique l'exercice d'un pouvoir d'appréciation de la demande. De la même manière, en matière de nom, la jurisprudence a pu préciser que « *Les tribunaux sont seuls compétents pour ordonner toutes les rectifications qui n'ont pour objet que d'établir ou de rétablir le nom véritable, tandis que l'autorité administrative est compétente pour autoriser tous changements de ce nom.* » (Liège (1er ch.), 21 mai 2012, J.T., 2013, p. 63, note J.-P. Masson).

Mon administration a pu constater qu'en pratique, les demandeurs évoquent indistinctement le « *changement* » ou « *la rectification* » de leurs prénoms.

Saisi d'une demande, l'officier de l'état civil peut être amené à faire la distinction entre les procédures de changement et de rectification des prénoms. S'il constate, sur la base d'actes authentiques ou d'attestations officielles dont il dispose ou qui sont produits par le demandeur, que l'objet exact de la demande consiste en réalité en la rectification d'une erreur matérielle dans un acte de l'état civil qu'il détient, il peut, sur avis favorable du procureur du Roi, rectifier cet acte si l'erreur se limite à « *une faute de frappe* » (articles 99 et 100 du Code civil).

La compétence de l'officier de l'état civil étant limitée aux fautes de frappes, il ne devrait être amené à rectifier que des discordances de la graphie de prénoms entre différents actes ou des fautes manifestes, grossières ou aberrantes formellement limitées. En tout état de cause, l'avis du procureur du Roi est requis et doit être favorable.

Si l'erreur alléguée ou constatée est plus importante qu'une « *faute de frappe* » ou si le procureur du Roi estime que la rectification n'est pas possible sur la base des articles 99 et 100 du Code civil, seule demeure la procédure de changement de prénoms ou, le cas échéant, la possibilité de saisir le tribunal de la famille d'une action en rectification des actes de l'état civil (art. 572bis et 1383 et suiv. du Code judiciaire).

Lorsque l'erreur alléguée ne résulte pas d'un acte de l'état civil ou de l'acte officiel qui détermine les prénoms de la personne concernée mais de l'inscription de celle-ci dans les registres de la population, des étrangers ou d'attente, la rectification de cette erreur peut être effectuée par l'officier de l'état civil sur la base de l'arrêté royal du 16 juillet 1992 relatif au droit d'accès aux registres de la population et au registre des étrangers ainsi qu'au droit de rectification desdits registres (art. 8). Il en ira ainsi lorsqu'il n'existe pas de correspondance entre les prénoms mentionnés dans les registres de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente, et les actes de l'état civil concernant l'intéressé. Les registres devront alors être rectifiés conformément aux actes de l'état civil.

De erkenning van buitenlandse akten en beslissingen die voornamen vaststellen (bijvoorbeeld de akte van geboorte) en de erkenning van akten en beslissingen die ze wijzigen (bijvoorbeeld een buitenlandse administratieve of rechterlijke beslissing die een verandering van voornamen toestaat), ressorteren overigens eveneens onder de ambtenaar van de burgerlijke stand volgens de nadere regels vastgelegd in artikel 39 van het Wetboek van internationaal privaatrecht (cf. omzendbrief van 7 december 2017 betreffende het op de naam en de voornamen toepasselijk recht en de erkenning van buitenlandse beslissingen en akten hieromtrent, tot wijziging van de omzendbrief van 23 september 2004 betreffende de aspecten van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht die betrekking hebben op het personeelsstatuut, en betreffende artikel 335^{quater} van het Burgerlijk Wetboek dat een eventuele naamsverandering toelaat in geval van erkenning van buitenlandse akten en beslissingen inzake de naam).

Die procedures moeten worden onderscheiden van de procedure tot verandering van voornamen waarvan hierna sprake is.

2. Internationale bevoegdheid

De ambtenaar van de burgerlijke stand is bevoegd inzake verandering van voornamen indien de bij de verandering van voornamen betrokken persoon – en niet zijn wettelijke vertegenwoordigers – de Belgische nationaliteit heeft (art. 36, tweede lid, van het Wetboek van internationaal privaatrecht – “WIPR”).

Op grond van de beginselen die in het internationaal privaatrecht van toepassing zijn, wordt de bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand inzake verandering van voornamen uitgebreid ten aanzien van de als vluchteling of staatloze erkende personen die hun gewone verblijfplaats op het Belgische grondgebied hebben (art. 3, § 3, WIPR).

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet, op grond van documenten die hem worden overgelegd of onderzoeken die hij kan uitvoeren, beoordelen of de verzoeker daadwerkelijk de Belgische nationaliteit of de hoedanigheid van vluchteling of staatloze bezit (raadpleging van het rijksregister van de natuurlijke personen, attest houdende erkenning van de hoedanigheid van vluchteling of staatloze afgegeven door het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen bijvoorbeeld), waarop zijn bevoegdheid inzake verandering van voornamen gegrond is.

De personen die meerdere nationaliteiten bezitten, zijn niet uitgesloten van de verandering van voornamen indien een van de nationaliteiten die zij bezitten de Belgische nationaliteit is (art. 3, § 2, 1°, WIPR). De eventuele keuze van een buitenlands recht gedaan op basis van artikel 37, § 2, van het Wetboek van internationaal privaatrecht, met betrekking tot de vaststelling van de naam of voornamen, ontnemt de persoon die over de Belgische nationaliteit beschikt de mogelijkheid niet om een verzoek tot voornaamsverandering in te dienen op basis van de Belgische wet (art. 3 en 38 van het voormeld Wetboek).

Enig verzoek geformuleerd door een persoon die een of meer vreemde nationaliteiten heeft en niet de Belgische nationaliteit bezit, moet dan ook onontvankelijk worden verklaard, met uitzondering van de personen die over geen voorna(m)en beschikken en een verzoek tot verkrijgen van de Belgische nationaliteit hebben ingediend (cf. hieronder).

Hoewel er een internationale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand inzake geslachtsaanpassing van transgenders van vreemde nationaliteit bestaat (art. 35bis WIPR; art. 62bis van het Burgerlijk Wetboek), strekt die zich niet uit tot de verandering van hun voornamen.

Krachtens artikel 36, tweede lid, van het Wetboek van internationaal privaatrecht moeten de vorderingen tot verandering van voornamen geformuleerd door transgenders van vreemde nationaliteit dan ook onontvankelijk worden verklaard.

De enige hypothese waarin de ambtenaar van de burgerlijke stand over een internationale bevoegdheid inzake verandering van voornamen van die personen die enkel één of meer vreemde nationaliteiten hebben, heeft betrekking op personen die een verzoek tot verkrijging van de Belgische nationaliteit hebben ingediend op grond van de artikelen 15 en 21 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit en die geen voorna(m)en hebben (art. 36, 2e lid, in fine WIPR). In die hypothese kan de ambtenaar van de burgerlijke stand die de afwezigheid van voorna(m)en vaststelt de betrokkene voorstellen maar niet opleggen een verzoek om toevoeging van voorna(m)en te formuleren op grond van artikel 2, § 3, van de wet, dat de procedure voor de verkrijging van de Belgische nationaliteit schorst tot het tijdstip waarop de betrokkene een voornaam heeft (cf. omzendbrief van 8 maart 2013 betreffende bepaalde aspecten van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken).

Par ailleurs, la reconnaissance des actes et décisions étrangers qui déterminent des prénoms (par exemple, l'acte de naissance) et la reconnaissance des actes et décisions qui les modifient (par exemple, une décision administrative ou judiciaire étrangère accordant un changement de prénoms), relèvent également de l'officier de l'état civil selon les modalités fixées par l'article 39 du Code de droit international privé (cf. circulaire du 7 décembre 2017 relative au droit applicable au nom et aux prénoms et à la reconnaissance des décisions et actes étrangers qui concernent ces matières, modifiant la circulaire du 23 septembre 2004 relative aux aspects de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé concernant le statut personnel, et relative à l'article 335^{quater} du Code civil qui autorise un éventuel changement de prénoms en cas de reconnaissance de ces actes et décisions étrangers relatifs au nom).

Ces procédures sont à distinguer de la procédure de changement de prénoms dont il est question ci-après.

2. Compétence internationale

L'officier de l'état civil est compétent en matière de changement de prénoms si la personne concernée par le changement de prénoms – et non ses représentants légaux – a la nationalité belge (art. 36, alinéa 2, du Code de droit international privé – « Codip »).

En vertu des principes applicables en droit international privé, la compétence de l'officier de l'état civil en matière de changement de prénoms se trouve étendue à l'égard des personnes reconnues comme réfugiées ou apatrides qui résident habituellement sur le territoire belge (art. 3, § 3, Codip).

Il revient à l'officier de l'état civil d'apprécier, sur la base de documents qui sont produits devant lui ou de recherches qu'il peut mener, si le requérant dispose effectivement de la nationalité belge ou de la qualité de réfugié ou d'apatride (consultation du registre national des personnes physiques, attestation de reconnaissance de la qualité de réfugié ou d'apatride délivrée par le Commissariat aux réfugiés et aux apatrides, par exemple) qui fonde sa compétence en matière de changement de prénoms.

Les personnes qui disposent de plusieurs nationalités ne sont pas exclues du changement de prénoms si elles disposent de la nationalité belge parmi celles-ci (art. 3, § 2, 1° Codip). Le choix éventuel d'un droit étranger effectué sur la base de l'article 37, § 2, du Code de droit international privé en ce qui concerne la détermination du nom ou des prénoms, ne prive pas la personne qui dispose de la nationalité belge de la possibilité d'introduire une demande de changement de prénoms sur la base de la loi belge (art. 3 et 38 du Code précité).

Toute demande formulée par une personne qui a une ou plusieurs nationalités étrangères et ne dispose pas de la nationalité belge parmi celles-ci devra donc être déclarée irrecevable, à l'exception du cas des personnes qui sont dépourvues de prénom(s) et ont formulé une demande d'acquisition de la nationalité belge (cf. ci-dessous).

S'il existe une compétence internationale de l'officier de l'état civil en matière de réassignation sexuelle des personnes transgenres de nationalité étrangère (art. 35bis Codip ; art. 62bis du Code civil), celle-ci ne s'étend pas à la modification de leurs prénoms.

Aux termes de l'article 36, alinéa 2, du Code de droit international privé, les demandes de changement de prénoms formulées par des personnes transgenres de nationalité étrangère doivent donc être déclarées irrecevables.

La seule hypothèse dans laquelle l'officier de l'état civil dispose d'une compétence internationale en matière de changement de prénoms à l'égard des personnes qui ont uniquement une ou plusieurs nationalités étrangères concerne les personnes qui ont formulé une demande d'acquisition de la nationalité belge sur la base des articles 15 et 21 du Code de la nationalité belge et qui sont dépourvues de prénom(s) (art. 36, alinéa 2, in fine Codip). Dans cette hypothèse, l'officier de l'état civil qui constate l'absence de prénom(s) peut suggérer mais pas imposer à l'intéressé de formuler une demande d'adjonction de prénom(s) sur la base de l'article 2, § 3, de la loi, laquelle suspend la procédure d'acquisition de la nationalité belge jusqu'au moment où l'intéressé est pourvu d'un prénom (cf. circulaire du 8 mars 2013 relative à certains aspects de la loi du 4 décembre 2012 modifiant le Code de la nationalité belge afin de rendre l'acquisition de la nationalité belge neutre du point de vue de l'immigration).

3. Territoriale bevoegdheid

Artikel 2, § 3, van de wet bepaalt de territoriale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand inzake voornaamsverandering. Deze bepaling legt een regel vast voor de getrapte toewijzing van de territoriale bevoegdheid.

De bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand is, in beginsel, die van de gemeente waar de persoon op wie de voornaamsverandering betrekking heeft - en niet zijn wettelijke vertegenwoordigers - is ingeschreven in de bevolkingsregisters. In de uitzonderlijke gevallen waarin een verzoek tot voornaamsverandering geldig kan worden geformuleerd door een persoon die als vluchteling of als staatloze is erkend of door een persoon met vreemde nationaliteit die geen voornamen heeft en een procedure tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit heeft ingesteld (zie *supra*) is de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand die van de gemeente waar de betrokken persoon is ingeschreven in het vreemdelingenregister of het wachtregister.

De personen die in het buitenland verblijven en niet langer zijn ingeschreven in de registers van een Belgische gemeente moeten zich richten tot de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar zij het laatst waren ingeschreven in deze registers.

Bij gebrek aan enige huidige of vorige inschrijving in de bevolkingsregisters, het vreemdelingsregister of het wachtregister is de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand die van Brussel.

In geval van twijfel rond de huidige of vorige inschrijvingen van een verzoeker kan worden teruggevallen op de raadpleging van het rijksregister van de natuurlijke personen of consulaire inschrijvingswijzen in geval van een effectief verblijf in het buitenland.

II. Handelingsbekwaamheid van de verzoeker

De wet werd niet gewijzigd op het stuk van de handelingsbekwaamheid die is vereist voor de indiening van een verzoek tot voornaamsverandering. De wet bepaalt dat: "Enig verzoek tot verandering van naam of voornamen wordt geformuleerd door de betrokkene zelf of door zijn wettelijke vertegenwoordiger." (art. 2, § 1).

1. Meerderjarigen of ontvoogde minderjarigen

De meerderjarige of ontvoogde minderjarige kan het verzoek tot voornaamsverandering dat op hem betrekking heeft zelf indienen. Dit sluit evenwel het inschakelen van een advocaat of een volmacht die wordt verleend aan een derde niet uit, ongeacht of het gaat om een vertrouwenspersoon die al dan niet verwant is (in het geval van een verblijf in het buitenland bijvoorbeeld).

Indien een advocaat wordt ingeschakeld en er bij hem woonstkeuze wordt gedaan, wordt de territoriale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand altijd bepaald door de situatie van verzoeker ten aanzien van artikel 2, § 3, van de wet.

Indien de verzoeker een volmacht verleend heeft aan een derde, met name in het geval hij in het buitenland verblijft en zich niet persoonlijk kan richten tot de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand, is de voormelde regel met betrekking tot de territoriale bevoegdheid van toepassing.

Wat de geldigheid van de volmacht aan een derde betreft, daar de voornaamsverandering een element van de burgerlijke stand wijzigt, dient er rekening te worden gehouden met artikel 36 van het Burgerlijk Wetboek. Overeenkomstig deze bepaling is, in het geval de persoonlijke verschijning niet verplicht is, de vertegenwoordiging enkel mogelijk met een speciale en authentieke gefundeerde volmacht. Daar waar artikel 2, §§ 2 en 3 van de wet niet formeel de persoonlijke verschijning voor de ambtenaar van de burgerlijke stand eisen, kan hieruit worden afgeleid dat een volmacht kan verleend worden aan een derde dat dient te voldoen aan de voorwaarden van artikel 36 van het Burgerlijk wetboek.

De meerderjarigen ten aanzien van wie een beschermingsmaatregel loopt, blijven in beginsel bekwaam en dus gemachtigd om zelf een verzoek tot voornaamsverandering in te dienen overeenkomstig artikel 2 van de wet.

De onder rechterlijke bescherming geplaatste persoon kan een dergelijk verzoek evenwel enkel zelf indienen indien de vrederechter zulks niet uitdrukkelijk heeft uitgesloten in de beschikking tot plaatsing onder rechterlijke bescherming (art. 492/1, 14°, van het Burgerlijk Wetboek). Er moet dus in het rijksregister worden nagaan of de rechter een beschermingsmaatregel heeft bevolen (art. 3, eerste lid, 9°/1, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen) en, in voorkomend geval, moet bij de griffie van de vrederechter die uitspraak heeft gedaan worden nagegaan hoe ver de onbekwaamheid reikt.

3. Compétence territoriale

L'article 2, § 3, de la loi détermine la compétence territoriale de l'officier de l'état civil en matière de changement de prénoms. Cette disposition fixe une règle d'attribution de la compétence territoriale en cascade.

L'officier de l'état civil compétent est, par principe, celui de la commune où la personne concernée par le changement de prénoms - et non ses représentants légaux - est inscrite dans les registres de la population. Dans les cas exceptionnels dans lesquels une demande de changement de prénoms peut valablement être formulée par une personne reconnue comme réfugiée ou apatride, ou par une personne de nationalité étrangère qui est dépourvue de prénoms et a introduit une procédure d'acquisition de la nationalité belge (cf. *supra*), l'officier de l'état civil compétent sera celui de la commune dans laquelle la personne concernée est inscrite dans le registre des étrangers ou le registre d'attente.

Les personnes qui résident à l'étranger et ne sont plus inscrites dans les registres d'une commune belge doivent s'adresser à l'officier de l'état civil de la commune de la dernière inscription dans ces registres.

A défaut de toute inscription actuelle ou passée dans les registres de la population, des étrangers ou d'attente, l'officier de l'état civil compétent est celui de Bruxelles.

En cas de doute quant aux inscriptions actuelles ou passées d'un requérant, il pourra être recouru à la consultation du registre national des personnes physiques ou à des attestations d'inscription consulaires en cas de résidence effective à l'étranger.

II. Capacité juridique du requérant

La loi n'a pas été modifiée en ce qui concerne la capacité juridique requise pour l'introduction d'une demande de changement de prénoms. Elle dispose que : « Toute demande de changement de nom ou de prénoms est formulée par l'intéressé lui-même ou son représentant légal. » (art. 2, § 1er).

1. Personnes majeures ou mineures émancipées

La personne majeure ou mineure émancipée doit introduire elle-même la demande de changement de prénoms qui la concerne. Ceci n'exclut néanmoins pas le recours à un avocat ni qu'une procuration soit donnée à un tiers, qu'il s'agisse d'une personne de confiance, apparentée ou non (s'il réside à l'étranger, par exemple).

S'il est fait appel à un avocat et s'il est fait élection de domicile chez celui-ci, la compétence territoriale de l'officier de l'état civil demeure toujours déterminée par la situation du requérant au regard de l'article 2, § 3, de la loi.

Si le requérant a donné procuration à un tiers, notamment dans le cas où il réside à l'étranger et ne peut s'adresser personnellement à l'officier de l'état civil compétent, la règle de compétence territoriale rappelée ci-avant demeure d'application.

En ce qui concerne la validité du mandat donné à un tiers, dès lors que le changement de prénoms vise la modification d'un élément de l'état civil, il convient d'avoir égard à l'article 36 du Code civil. Selon cette disposition, dans les cas où la comparution personnelle n'est pas obligatoire, la représentation ne peut se faire que par un fondé de procuration spéciale et authentique. Dès lors que l'article 2, §§ 2 et 3 de la loi n'exige pas formellement la comparution personnelle du demandeur devant l'officier de l'état civil, il s'en déduit qu'une procuration peut être donnée à un tiers et qu'elle doit répondre aux exigences de l'article 36 du Code civil.

Les personnes majeures qui font l'objet d'une mesure de protection demeurent en principe capables et donc habilitées à introduire elles-mêmes une demande de changement de prénoms sur la base de l'article 2 de la loi.

Toutefois, la personne placée sous protection judiciaire ne peut introduire elle-même une telle demande que si le juge de paix ne l'a pas expressément exclu dans l'ordonnance de mise sous protection (art. 492/1, 14° C.civ.). Il convient donc de vérifier au registre national s'il existe une mesure de protection prise par le juge (art. 3, alinéa 1er, 9°/1 de la loi du 8 août 1983 organisant un registre national des personnes physiques) et le cas échéant, de vérifier auprès du greffe du juge de paix qui s'est prononcé, l'étendue de l'incapacité.

2. Minderjarigen

2.1. Wettelijke beginselen

Wat de voornaamsverandering van een niet-ontvoogde minderjarige betreft, voorziet de wet in de indiening van het verzoek door “zijn wettelijke vertegenwoordiger” (art. 2, § 1).

Die bijzondere formulering is bewust overgenomen in artikel 2, vroegere tweede lid, van de wet. Het opstellen van een gezamenlijk verzoek door beide ouders (of meeouders) is niet vereist door de wet, daar waar dit wel zo is in geval van toekenning van de naam aan het kind bij de aangifte van de geboorte (art. 335, § 1, BW).

De voorbereidende werkzaamheden van de wet (Gedr. St., 2919/001, blz. 169) verwijzen uitdrukkelijk naar de algemene regels van het Burgerlijk Wetboek inzake ouderlijk gezag. Overeenkomstig die regels oefenen de ouders (of meeouders) het ouderlijk gezag samen uit, zelfs indien zij niet samenleven en ten opzichte van derden die te goeder trouw zijn, wordt elke ouder (of meeouder) geacht te handelen met de andere ouder wanneer hij, alleen, een handeling stelt die met gezag verband houdt behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen (art. 373, eerste lid, en art. 374, § 1, eerste lid). Het verzoek ingediend door één ouder (of meeouder) dient beschouwd te worden als zijnde gedekt door dit vermoeden en is dus ontvankelijk indien de ambtenaar van de burgerlijke stand die haar ontvangt te goeder trouw is, dit wil zeggen dat er op geen enkele manier het niet akkoord van de andere ouder kan vermoed worden.

De praktijk van mijn administratie (Dienst naamsverandering) in deze materie, specifiek indien het om jonge kinderen gaat, vraagt de grootste voorzichtigheid (voorbeeld : aangifte van de geboorte die door de vader alleen werd gedaan, waarna de moeder de keuze van de voornamen wil heroverwegen door een unilateraal verzoek).

Het lijkt dus verstandig, om te vermijden dat conflicten ontstaan en er juridische procedures volgen, de verzoeker te ondervragen over de toestemming van de andere ouder (of meeouder) en, indien er de minste twijfel is, hem verzoeken deze toestemming te bezorgen. Nochtans mag er geen blijk gegeven worden van overdreven formalisme meer eerder souplesse in de expressie van deze toestemming (een geschrift van elke aard niet verdacht, inbegrepen een email, die eveneens kan voldoen...).

Ten titel van info, op basis van hetzelfde artikel 2, § 1 van de wet heeft de Raad van State geoordeeld in een zaak over de verandering van naam met dezelfde grondslag, dat in geval van een wijziging van een onderdeel van de staat van de persoon, hetgeen de openbare orde aanbelangt, een ouder niet alleen kan handelen indien het ouderlijk gezag gezamenlijk wordt uitgeoefend. Een minderjarige wordt, wat de staat van de persoon betreft, vertegenwoordigd door de personen die over hem het gezag voeren. In beginsel zijn dit zijn ouders, gezamenlijk optredend (R.v.S., 19 november 2012, nr. 221.403, *Michetti*, punten 8 en 9).

Dit arrest van de Raad van State is niet bindend voor de ambtenaren van de burgerlijke stand in verband met voornaamsveranderingen, maar hij roept op tot voorzichtigheid in deze materie die de staat van de personen raakt, om zoveel mogelijk beroepen bij hoven en rechtbanken te vermijden (cfr. 10/1 van de wet).

2.2. In de praktijk

Met de opzet de wettelijke beginselen correct toe te passen, maar tegelijk een bovenmatige procedurele rigiditeit - die de partijen schaadt en tot conflicten kan leiden - te voorkomen, dring ik in de praktijk en onverminderd de tussenkomst van de hoven en rechtbanken erop aan het volgende te overwegen:

- Elk verzoek dat wordt geformuleerd door beide ouders (of meeouders) die het gezag delen, moet vanzelfsprekend als ontvankelijk worden beschouwd en kan worden onderzocht.

- Wanneer het gezamenlijke karakter van het ouderlijk gezag geenszins in vraag wordt gesteld, in het licht van een verzoek dat wordt geformuleerd door één enkele ouder (of meeouder), moet die ouder worden verzocht om de wil van de andere ouder (of meeouder) kenbaar te maken. Zoals hierboven werd vermeld, moeten er geen manoeuvres of falsificaties vermoed worden, een geschrift, van welke aard ook, kan volstaan.

- Bij gebrek aan een dergelijk akkoord niettegenstaande de vraag in die zin of in geval van uitgesproken onenigheid van de andere ouder (of meeouder) moet het verzoek onontvankelijk worden verklaard, wat formeel gelijkstaat met een weigering wegens het niet hebben van de vertegenwoordigingsbevoegdheid in verband met de toepasselijke regels in de materie van het ouderlijk gezag.

2. Personnes mineures

2.1. Principes légaux

En ce qui concerne le changement de prénoms d'un mineur non émancipé, la loi prévoit l'introduction de la demande par « son représentant légal » (art. 2, § 1er).

Cette formulation particulière a été sciemment reprise de l'article 2, alinéa 2 *ancien* de la loi. La formulation d'une demande conjointe par les parents (ou coparents) n'est donc pas exigée par la loi comme c'est le cas en matière d'attribution du nom à l'enfant lors de la déclaration de naissance (art. 335, § 1er, C.civ.).

Les travaux préparatoires de la loi (*Doc. parl.*, 2919/001, p. 169) renvoient expressément aux règles générales du Code civil en matière d'autorité parentale. Selon ces règles, l'autorité parentale est présumée conjointe, même si les parents (ou coparents) ne résident pas ensemble et, à l'égard des tiers de bonne foi, chacun des père et mère (ou coparents) est réputé agir avec l'accord de l'autre quand il accomplit seul un acte de cette autorité sous réserve des exceptions prévues par la loi (art. 373, alinéa 1er et art. 374, § 1er alinéa 1er). La demande formulée par un seul parent (ou coparent) doit être considérée comme couverte par cette présomption et donc recevable si l'officier de l'état civil qui la reçoit est de bonne foi, c'est-à-dire s'il n'a aucune moyen de suspecter le désaccord de l'autre parent.

La pratique de mon administration (Service des changements de nom) en la matière, spécialement s'agissant d'enfants en bas âge, invite à la plus grande prudence (exemple : déclaration de naissance effectuée par le père seul, suite à laquelle la mère entendrait reconsidérer le choix des prénoms par une demande unilatérale).

Il paraît donc sage, afin d'éviter d'attiser des conflits et de susciter des procédures judiciaires, d'interroger le demandeur sur l'assentiment de l'autre parent (ou coparent) et, si le moindre doute survient, de le prier de recueillir ce consentement. Il convient toutefois de ne pas faire preuve d'un formalisme exagéré mais de souplesse dans l'expression de ce consentement (un écrit de toute nature non suspect, y compris un courrier électronique, pouvant généralement suffire...).

A titre informatif, sur la base du même article 2, § 1er de la loi, le Conseil d'Etat a jugé dans une espèce en matière de changement de nom que dès lors qu'il s'agit de modifier un élément de l'état de la personne, ce qui ressortit à l'ordre public, un parent ne peut agir seul si l'autorité parentale est conjointe. En ce qui concerne l'état des personnes, le mineur est représenté par les personnes qui exercent l'autorité parentale. Ce sont donc, en principe, ses parents agissant ensemble (C.E., 19 novembre 2012, n°221.403, *Michetti*, points 8 et 9).

Cet arrêt du Conseil d'Etat ne lie pas l'officier de l'état civil en matière de changement de prénoms mais il appelle encore à la prudence en cette matière qui touche à l'état des personnes afin d'éviter, autant que possible, les recours qui relèvent désormais des Cours et tribunaux (cf. art. 10/1 de la loi).

2.2. En pratique

Soucieux d'une correcte application des principes légaux mais également d'éviter une trop grande rigidité procédurale qui nuise aux parties et puisse susciter des conflits, je préconise en pratique et sans préjudice de l'intervention des cours et tribunaux de considérer que :

- Toute demande formulée par les deux parents (ou coparents) qui partagent l'autorité doit naturellement être considérée comme recevable et peut faire l'objet d'un examen.

- Lorsque rien ne remet en cause le caractère conjoint de l'autorité parentale, en présence d'une demande formulée par un seul parent (ou coparent), il y a lieu de le prier de faire connaître la volonté de l'autre parent (ou coparent). Comme cela a été indiqué ci-dessus, s'il n'y a pas lieu de suspecter des manoeuvres ou des falsifications, un écrit de toute nature peut suffire.

- En cas d'absence d'accord malgré une demande en ce sens ou en cas de désaccord exprimé par l'autre parent (ou coparent), il s'impose de déclarer la demande irrecevable, ce qui équivaut formellement à un refus pour défaut de pouvoir de représentation au regard des règles applicables en matière d'autorité parentale.

- Een verzoek dat wordt geformuleerd door één enkele ouder (of meeouder) die het ouderlijk gezag op exclusieve wijze uitoefent overeenkomstig een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan (en waartegen dus geen beroep of verzet meer kan worden aangetekend) en die hij kan voorleggen, kan als ontvankelijk worden beschouwd. Hetzelfde geldt indien de andere ouder volledig uit het ouderlijk gezag werd ontzet overeenkomstig een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan, waarvan hij eveneens een afschrift moet voorleggen.

- Wanneer een van de ouders is overleden of wanneer de andere ouder wordt beschouwd als afwezig, onbekwaam of in de onmogelijkheid om zijn wil te kennen te geven in de zin van artikel 375 van het Burgerlijk Wetboek, moet een verzoek tot voornaamsverandering dat wordt geformuleerd door één enkele ouder als ontvankelijk worden beschouwd.

2.3. Uitzonderlijke toepassing van een buitenlands recht inzake ouderlijk gezag

Overeenkomstig artikel 35, § 1, eerste lid, van het Wetboek van internationaal privaatrecht wordt het ouderlijk gezag beheerst door het recht van de Staat op wiens grondgebied die persoon zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip van de feiten die aanleiding geven tot de bepaling van het ouderlijk gezag. De beginselen betreffende het Belgische recht inzake ouderlijk gezag werden hierboven uiteengezet.

Zeer uitzonderlijk zou het kunnen dat een buitenlands recht van toepassing is op de uitoefening van het ouderlijk gezag wat de indiening van een verzoek tot voornaamsverandering voor een niet-ontvoogde minderjarige betreft. Dit is inzonderheid het geval wanneer de betrokkene zijn gewone verblijfplaats heeft in het buitenland, in de zin van artikel 4, § 2, van hetzelfde Wetboek.

In dat geval moet de ontvankelijkheid van een verzoek tot voornaamsverandering worden onderzocht in het licht van de bepalingen van het buitenlandse recht inzake ouderlijk gezag. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan eisen dat een wetscertificaat van de Staat van de gewone verblijfplaats van het kind wordt voorgelegd zodat hij op de hoogte is van de regels die het ouderlijk gezag in dat land beheersen.

III. Ontvangst van het verzoek

De wet omvat geen verduidelijkingen over de vorm waarin het verzoek moet worden geformuleerd. Daaruit zou kunnen worden afgeleid dat het in de vorm van een gewone mondelinge verklaring kan gebeuren.

De rechtszekerheid, het belang om onstandvastigheid vanwege verzoekers te ondervangen en betwistingen te voorkomen, meer bepaald wat de gevraagde voornamen betreft, nopen tot omzichtigheid en tot het gebruik van een schriftelijke, gedagtekende en ondertekende verklaring met precieze vermelding van de gevraagde vervangende voorna(am)(en). In dat opzicht is omzichtigheid geboden met betrekking tot de exacte bepaling van de gevraagde voornamen, meer bepaald wat betreft de diakritische tekens, de interpunctie en over het algemeen de schrijfwijze van voornamen die zou afwijken van het gebruikelijke.

Een algemeen model van verklaring van voornaamsverandering gaat als bijlage bij deze omzendbrief, alsmede een aangepast model voor transgenders (bijlagen I en II).

De voornamen worden in principe vastgesteld in de akte van geboorte. (Principe ingevoegd bij decreet van 6 fructidor jaar II - 23 augustus 1794 nog steeds van toepassing en die een wet van politie is. Hij zal afgeschaft worden op 1 januari 2019 door de voormelde wet van 18 juni 2018 (art. 117, 1°) die zijn draagwijdte zal overnemen in artikel 370/1 van het Burgerlijk wetboek dat op dezelfde datum in werking zal treden en volgens het welke « Niemand een andere naam en andere voornamen mag voeren dan die welke in zijn akte van geboorte vermeld zijn. ».

De voornamen moeten ook wettelijk vastgelegd worden vooraleer hun wijziging kan overwogen worden. Bijgevolg, indien de ambtenaar van de burgerlijke stand voor wie een verzoek wordt geformuleerd de geboorteakte van betrokkene niet bezit of er niet kan over beschikken door zich te wenden tot een andere Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand, dient de verzoeker te worden gevraagd een kopij van zijn geboorteakte voor te leggen. Indien geen enkele geboorteakte kan voorgelegd worden wegens materiële of persoonlijke omstandigheden (vernietiging of verlies van de registers, onmogelijkheid om zich te wenden tot de buitenlandse autoriteit) kan een adequaat vervangend document (Belgische akte van de burgerlijke stand waarin betrokkene wordt vermeld, attest afgeleverd door het CGVS, buitenlandse officiële of authentieke documenten...) gevraagd worden.

In dat verband moet eraan worden herinnerd dat de vervangende buitenlandse akten van burgerlijke stand of buitenlandse beslissingen kunnen worden onderworpen aan de legalisatievereiste bedoeld in artikel 30 van het Wetboek van internationaal privaatrecht, naargelang de herkomst ervan (cf. http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/legalisatie_van_documenten). Degenen die dergelijke documenten voorleggen, dienen die formaliteiten zelf te vervullen.

- Une demande formulée par un seul parent (ou coparent) qui dispose de l'autorité parentale exclusive en vertu d'une décision judiciaire coulée en force de chose jugée (c'est-à-dire qui n'est plus susceptible d'appel ou d'opposition) et qu'il est en mesure de produire peut être considérée comme recevable. Il en va de même si l'autre parent a été déchu totalement de l'autorité parentale par une décision judiciaire coulée en force de chose jugée, qu'il convient également de produire en copie.

- Lorsqu'un des parents est décédé ou que l'autre parent est présumé absent ou dans l'impossibilité ou incapable de s'exprimer au sens de l'article 375 du Code civil, une demande de changement de prénoms formulée par un seul parent doit être considérée comme recevable.

2.3. Application exceptionnelle d'un droit étranger de l'autorité parentale

En vertu de l'article 35, § 1er, alinéa 1er, du Code de droit international privé, l'autorité parentale est régie par le droit de l'Etat dans lequel la personne a sa résidence habituelle au moment des faits qui donnent lieu à la détermination de l'autorité parentale. Les principes relatifs au droit de l'autorité parentale belge ont été exposés ci-avant.

Il pourrait arriver, de manière très exceptionnelle, qu'un droit étranger trouve à s'appliquer à l'exercice de l'autorité parentale en ce qui concerne l'introduction d'une demande de changement de prénoms pour un mineur non émancipé. Il en ira ainsi notamment si l'intéressé a sa résidence habituelle à l'étranger, au sens de l'article 4, § 2 du même Code.

Il conviendra dans ce cas d'examiner la recevabilité d'une demande de changement de prénoms au regard des dispositions du droit étranger en matière d'autorité parentale. L'officier de l'état civil peut exiger la production d'un certificat de coutume de l'Etat où l'enfant réside afin de connaître les règles qui régissent l'autorité parentale dans celui-ci.

III. Réception de la demande

La loi n'apporte pas de précision quant à la forme sous laquelle la demande doit être émise. Il pourrait s'en déduire qu'elle puisse consister en une simple déclaration verbale.

La sécurité juridique, l'intérêt de parer l'inconstance des requérants et d'éviter toute contestation, notamment sur les prénoms sollicités, invitent à faire preuve de prudence et à recourir à une déclaration écrite, datée et signée, qui indique précisément le(s) prénom(s) de substitution sollicité(s). A cet égard, il convient d'être prudent quant à la détermination exacte des prénoms sollicités, notamment en ce qui concerne les signes diacritiques, de ponctuation et, de manière générale, la graphie de prénoms qui s'écarterait de l'usage.

Un modèle général de déclaration de changement de prénoms figure en annexe de la présente circulaire ainsi qu'un modèle adapté aux personnes transgenres (annexes I et II).

Les prénoms sont en principe déterminés par l'acte de naissance. Il s'agit d'un principe induit par le décret du 6 fructidor an II - 23 août 1794 - toujours en vigueur qui est une loi de police. Il sera abrogé au 1er janvier 2019 par la loi du 18 juin 2018 précitée (art. 117, 1°) qui transpose sa teneur dans l'article 370/1 du Code civil qui entrera en vigueur à la même date et selon lequel « *Nul ne peut porter de nom ou de prénoms autres que ceux mentionnés dans son acte de naissance.* ».

Les prénoms doivent être légalement déterminés avant que leur modification puisse être envisagée. Par conséquent, si l'officier de l'état civil devant lequel la demande est formulée ne détient pas l'acte de naissance de l'intéressé ou ne peut l'obtenir en s'adressant à un autre officier de l'état civil belge, il convient de prier le demandeur de produire une copie de son acte de naissance. Si aucun acte de naissance ne peut être produit en raison de circonstances matérielles ou personnelles (destruction ou perte des registres, impossibilité de s'adresser à l'autorité étrangère...), un document qui le remplace adéquatement (acte de l'état civil belge mentionnant l'intéressé, attestation délivrée par le CGRA, documents authentiques ou officiels étrangers...) peut être demandé.

A cet égard, il convient de rappeler que les actes de l'état civil étrangers ou décisions étrangères qui s'y substituent peuvent être soumis à l'exigence de légalisation prévue par l'article 30 du Code de droit international privé selon leur provenance (cf. https://diplomatie.belgium.be/fr/Services/Legalisation_de_documents). Il appartient aux personnes qui produisent de tels documents de mener à bien elles-mêmes ces formalités.

Rekening houdend met de ervaring van mijn administratie in deze materie (Dienst naamsverandering) lijkt het me aangewezen voorzichtig te zijn ten aanzien van zekere attesten afgeleverd door de buitenlandse diplomatieke of consulaire posten in België die, ook al zijn ze gelegaliseerd, geen afdoende authenticiteitsgaranties bieden en met welwillendheid kunnen afgeleverd zijn in belang van de zaak op basis van gewone verklaringen van de verzoekers, zonder enige dienstige controle. Zo heeft mijn administratie rekening kunnen houden met de bedenkingen geformuleerd door de vaste commissie voor de burgerlijke stand (VCBS) waarbij in bepaalde gevallen (bijvoorbeeld geboortetests en attesten van onmogelijkheid om een akte van geboorte voor te leggen, die worden afgeleverd door de ambassade van de Democratische Republiek Congo, Iran, Afghanistan, Pakistan,...), de buitenlandse documenten geen uittreksels of afschriften van de akten van de burgerlijke stand zijn en ze niet op geldige wijze kunnen vervangen.

Bij afwezigheid van elke akte van de burgerlijke stand, elk authentiek of officieel document die de voornamen bepaalt, kan de betrokken persoon de familierechtbank een vonnis vragen houdende geboortekte op basis van artikel 46 van het Burgerlijk wetboek die vervolgens kan worden overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Indien blijkt dat de voornamen waaronder de betrokkene geregistreerd is, niet overeenkomen met zijn akte van geboorte en dat het verzoek betrekking heeft op het herstel ervan, zou een verbeteringsprocedure kunnen worden overwogen in plaats van een voornaamsverandering door de ambtenaar van de burgerlijke stand (cf. I. 1.1.).

De voorlegging van een buitenlandse akte van geboorte of van vervangende documenten kan de afwezigheid van enige voornaam aan het licht brengen. Bepaalde Staten kennen immers niet de gedifferentieerde concepten van naam en voornamen en registreren hun onderdanen onder een enkele benaming die doorgaans gelijkgesteld wordt met een naam volgens de Belgische juridische categorieën. Voor de verzoeken tot voornaamstoevoeging geldt dan dezelfde behandeling als voor de verzoeken tot voornaamsverandering, tenzij er verbeteringen moeten worden aangebracht in een foutieve akte van de burgerlijke stand (cf. *supra*).

IV. Uitoefening van de bevoegdheid door de ambtenaar van de burgerlijke stand

1. Algemene regeling

Aangezien de bevoegdheid voor de ontvangst van verzoeken tot voornaamsverandering overgeheveld is naar de ambtenaren van de burgerlijke stand op basis van het mechanisme van decentralisatie naar de lokale besturen (artikel 162, tweede lid, 3°, van de Grondwet), en de toekenning van de voornaamverandering of opmaak van een akte van de burgerlijke stand veronderstelt, hetgeen een exclusieve bevoegdheid van de gemeentelijke overheid is (artikel 164 van de Grondwet), moet de gegrondheid van een verzoek tot voornaamsverandering op discretionaire wijze beoordeeld worden door de gemeentelijke overheid.

Deze omzendbrief beoogt dus geen instructies of richtlijnen te geven met betrekking tot de beoordeling van de gestelde voorwaarden voor voornaamsverandering, die geheel berust bij de ambtenaren van de burgerlijke stand, zoals dat het geval is bij de aangifte van de geboorte.

Net als bij de opname van de voornamen in de akte van geboorte (art. 1) dient de ambtenaar van de burgerlijke stand erop toe te zien dat de gevraagde voornamen geen aanleiding geven tot verwarring en zij de verzoeker of derden niet kunnen schaden (art. 3, § 2, eerste lid). De bewoordingen van de voorwaarden zijn strikt identiek in beide gevallen.

De omzendbrief van 24 maart 1988 en de omzendbrief van 7 april 1989 ter verduidelijking ervan hebben allebei betrekking op artikel 1 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, en worden niet opgeheven of gewijzigd. Die omzendingen waren destijds verspreid via de parketten-generaal en zijn thans beschikbaar, middels inschrijving, via het platform "JustFamNat" op <http://www.justfamnat.be/bel/ned/categorie/archieven>. De ambtenaren van de burgerlijke stand kunnen daaraan op dienstige wijze refereren teneinde hun bevoegdheid tot discretionaire beoordeling van de onschadelijkheid van de gevraagde voornamen uit te oefenen, zoals zij nu reeds doen bij de opname van de voornamen in de akte van geboorte.

Ter herinnering: in lijn met de discretionaire beoordeling vanwege de ambtenaar van de burgerlijke stand zou in principe de weigering moeten volgen van voornamen die hij - op zichzelf beschouwd of samengenomen met de naam - aanziet als belachelijk, hatelijk, absurd of choquerend, of ook van overtallige voornamen, die slechts bestaan uit één enkele letter of een opeenvolging van medeklinkers en dus onuitsprekbaar zijn.

Tenant compte de l'expérience de mon administration en la matière (Services des Changements de nom), il me paraît raisonnable de faire preuve de prudence face à certaines attestations délivrées par des postes diplomatiques ou consulaires étrangers en Belgique qui, même légalisées, ne présentent pas de garanties suffisantes d'authenticité et peuvent avoir été délivrées complaisamment, pour les besoins de la cause, sur la base de simple déclarations du demandeur, sans aucune vérification utile. Ainsi, mon administration a pu avoir égard aux réserves formulées par la Commission permanente de l'état civil (CPEC) selon laquelle, dans certains cas (par exemple : attestations de naissance et d'impossibilité de produire un acte de naissance délivrées par l'Ambassade de République démocratique du Congo, d'Iran, d'Afghanistan, du Pakistan...), les documents étrangers ne constituent pas des extraits ou des copies des actes de l'état civil et ne peuvent valablement les remplacer.

En l'absence de tout acte de l'état civil ou tout document authentique ou officiel déterminant ses prénoms, la personne concernée pourrait solliciter du tribunal de la famille un jugement constitutif d'acte de naissance sur la base de l'article 46 du Code civil qui pourrait ensuite être transcrit dans les registres de l'état civil.

S'il apparaît que les prénoms sous lesquels la personne concernée est enregistrée ne sont pas conformes à son acte de naissance et que l'objet de la demande est leur restitution, une procédure de rectification pourrait être envisagée en lieu et place d'un changement de prénoms par l'officier de l'état civil (cf. I. 1.1.).

La production d'un acte de naissance étranger ou de documents qui s'y substituent peut révéler l'absence de tout prénom. Certains Etats ne connaissent effectivement pas les concepts différenciés de nom et de prénoms et enregistrent leurs citoyens sous une seule appellation généralement assimilée à un nom au regard des catégories juridiques belges. Les demandes d'ajout de prénom(s) sont alors à traiter de la même manière que les demandes de changement de prénoms, sauf s'il y a matière à rectification d'un acte de l'état civil belge erroné (cf. *supra*).

IV. Exercice de la compétence par l'officier de l'état civil

1. Régime général

Dès lors que la compétence pour recevoir les demandes de changement de prénoms est transférée aux officiers de l'état civil par le mécanisme de la décentralisation vers les collectivités locales (article 162, alinéa 2, 3° de la Constitution) et que l'octroi du changement de prénoms suppose la rédaction d'un acte de l'état civil qui est une compétence exclusive de l'autorité communale (article 164 de la Constitution), le fondement d'une demande de changement de prénoms doit être apprécié de manière discrétionnaire par l'autorité communale.

La présente circulaire ne peut donc avoir pour objet de donner des instructions ou directives relatives à l'appréciation des conditions posées au changement de prénoms qui repose entièrement sur les officiers de l'état civil, comme c'est le cas lors de la déclaration de naissance.

Tout comme lors de la réception des prénoms dans l'acte de naissance (art. 1er), l'officier de l'état civil doit veiller à ce que les prénoms demandés ne prêtent pas à confusion et ne puissent nuire au requérant ou à des tiers (art. 3, § 2, alinéa 1er). Les termes des conditions sont rigoureusement identiques dans les deux cas.

La circulaire du 24 mars 1988 et celle du 7 avril 1989 qui la précise, concernent toutes deux l'article 1er de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms, et ne sont pas abrogées, ni modifiées. Ces circulaires avaient été diffusées à l'époque via les parquets généraux et sont maintenant accessibles, moyennant inscription, via la plateforme « JustFamNat » à l'adresse <http://www.justfamnat.be/bel/fra/category/archives>. Les officiers de l'état civil peuvent s'y référer utilement afin d'exercer leur pouvoir d'appréciation discrétionnaire de l'innocuité des prénoms demandés, comme ils le font déjà lors de la réception des prénoms dans l'acte de naissance.

Pour mémoire, devraient en principe être refusés sous couvert de l'appréciation discrétionnaire de l'officier de l'état civil, les prénoms qu'il considère, par eux-mêmes ou en association avec le nom, comme ridicules, odieux, absurdes, ou choquants, les prénoms trop nombreux, qui ne sont formés que d'une seule lettre ou d'une succession de consonnes et sont donc imprononçables.

Er moet evenwel rekening gehouden worden met voornamen die bestaan en vastgelegd werden volgens een meer tolerante Buitenlandse wet. Het gaat er niet om de verkregen situaties onder een buitenlandse wet in twijfel te trekken, maar de Belgische wet is de enige toepasselijke voor de verandering die gevraagd werd van de bestaande voornamen. In ieder geval behoort de appreciatiebevoegdheid eigen aan de ambtenaren van de burgerlijke stand (cf. hierboven).

Wanneer de persoon op wie de voornaamsverandering betrekking heeft een kind is, moet de belangrijkste overweging het belang van dat kind blijven en niet het belang van zijn wettelijke vertegenwoordigers die het verzoek formuleren (art. 22bis, vierde lid, van de Grondwet, art. 3.1. IVRK).

Wat over het algemeen telt, is dat willekeur wordt voorkomen en dat rekening wordt gehouden met de maatschappelijke evolutie op het stuk van voornamen, hetgeen de federale overheid, die voordien bevoegd was voor deze aangelegenheid, ertoe bewogen heeft om zich zo tolerant mogelijk op te stellen, met inachtneming van de wettelijke minimumvoorwaarden. Het beroep op de gegevens gepubliceerd door de Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie, met betrekking tot de verspreiding van de voornamen onder de totale bevolking, tevens uitgesplitst naar gewest en leeftijdscategorie, kan ook nuttig blijken (cf. www.statbel.fgov.be).

Overeenkomstig de wet moet de ambtenaar van de burgerlijke stand die belast is met het verzoek ook de gerechtelijke antecedenenten nagaan van de persoon op wie het verzoek betrekking heeft (en niet die van de wettelijke vertegenwoordigers, in voorkomend geval).

Net als voorheen heeft de wetgever willen voorkomen dat veroordeelde personen hun identificatie zouden kunnen bemoeilijken of hun ontvluchting organiseren, en dat derden zoals de overheidsinstanties die belast zijn met vervolging en bestraffing van misdrijven, nadeel zouden ondervinden.

Zaak is dat eventuele veroordelingen van de verzoeker in aanmerking worden genomen via raadpleging van het Centraal strafregister, waartoe de gemeenten rechtstreeks toegang hebben sinds 1 januari 2018 (cf. koninklijk besluit van 21 november 2016). De veroordelingen waar rekening mee dient te worden gehouden zijn diegene die voorkomen op het model 1 van het uittreksel uit het strafregister (art. 595 Wetboek van Strafvordering).

Enkel definitieve veroordelingen voor zware inbreuken (misdaden, wanbedrijven tegen personen), lichtere misdrijven maar chronisch of specifieke misdrijven (aanmatiging van naam, oplichting, wanbedrijven tegen de openbare trouw in het algemeen) zouden een belemmering moeten kunnen vormen voor een voornaamsverandering.

De wet bepaalt dat de ambtenaar van de burgerlijke stand, indien hij twijfelt bij de beoordeling van de wettelijke voorwaarden (dat wil zeggen bij de onschadelijkheid van de gevraagde voornamen, indien hij vragen heeft over het bestaan van antecedenenten of een vermoeden van lopende gerechtelijke vervolging waarvan de ernst als zodanig elke voornaamsverandering zou uitsluiten), hij zich voor advies kan wenden tot de procureur des Konings van het rechtsgebied waarin de gemeente ligt (art. 3, § 2, 2e lid van de wet).

Wel is het zo dat het gaat om een *advies* dat niet bindend is voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, die zijn discretionaire beoordelingsbevoegdheid behoudt binnen de perken van de wettelijke voorwaarden. Bij ontstentenis van advies binnen de termijn van drie maanden waarin de ambtenaar van de burgerlijke stand gevolg moet geven aan het verzoek (zie punt V infra, wordt verondersteld dat de procureur des Konings geen bezwaren heeft).

2. Transgenders.

De personen bedoeld in artikel 2, § 4, van de wet, i.e. "transgenders" in de zin van de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft, zijn onderworpen aan afwijkende voorwaarden en genieten een recht op voornaamsverandering.

Volgens de regeling die sinds 1 januari 2018 geldt voor transgenders volstaan een verklaring waarin gesteld wordt dat de persoon in kwestie de overtuiging heeft dat het geslacht vermeld in zijn akte van geboorte niet overeenkomt met zijn innerlijk beleefde genderidentiteit, samen met het voorstel voor voornamen die met deze genderidentiteit in overeenstemming zijn, opdat het verzoek zou worden ingewilligd.

Il doit néanmoins être tenu compte des prénoms existants et déterminés selon une loi étrangère plus permissive. Il ne s'agit pas de remettre en cause les situations acquises sous une loi étrangère, mais la loi belge demeure seule applicable à la modification qu'il est demandé d'apporter aux prénoms existants. En tout état de cause, le pouvoir d'appréciation appartient en propre à l'officier de l'état civil (cf. ci-dessus).

Lorsque la personne concernée par le changement de prénoms est un enfant, la considération principale doit demeurer son intérêt et non celui de ses représentants légaux qui formulent la demande (art. 22bis, alinéa 4, de la Constitution, art. 3.1. CIDE).

De manière générale, il importe d'éviter l'arbitraire et de tenir compte de l'évolution sociale en matière de prénoms qui a amené l'autorité fédérale antérieurement en charge de la matière à la plus grande tolérance dans le respect des conditions minimales posées par la loi. Le recours aux données publiées par la Direction générale Statistique du SPF Economie, relatives à la dispersion des prénoms dans la population totale, également ventilées par régions et classes d'âge, peut s'avérer utile (cf. www.statbel.fgov.be).

La loi exige également que l'officier de l'état civil en charge de la demande vérifie les antécédents judiciaires de la personne concernée par la demande (et non ceux des représentants légaux, le cas échéant).

Comme antérieurement, le législateur a souhaité que des personnes ayant encouru des condamnations ne puissent rendre leur identification plus malaisée, organisent leur fuite, et que les tiers, comme les autorités publiques chargées de la poursuite et de la répression des infractions, s'en trouvent préjudiciées.

Il s'agit d'avoir égard aux condamnations éventuelles du requérant par la consultation du casier judiciaire central auquel les communes ont directement accès depuis le 1er janvier 2018 (cf. arrêté royal du 21 novembre 2016). Les condamnations à prendre en compte sont celles qui peuvent figurer sur le modèle 1 d'extrait de casier judiciaire (art. 595 du Code d'instruction criminelle).

Seules des condamnations définitives pour des infractions graves (crimes, délits contre les personnes), des infractions plus légères mais chroniques ou des infractions spécifiques (usurpation de nom, escroquerie, délits contre la foi publique de manière générale) devraient pouvoir faire obstacle au changement de prénoms.

La loi prévoit que s'il éprouve un doute dans l'appréciation des conditions légales, c'est-à-dire l'innocuité des prénoms demandés, s'il s'interroge sur l'existence d'antécédents ou suspecte des poursuites judiciaires en cours dont la gravité serait de nature à exclure tout changement de prénoms, l'officier de l'état civil peut consulter le procureur du Roi du ressort dans lequel se trouve la commune pour avis (art. 3, § 2, alinéa 2 de la loi).

Il doit être entendu qu'il s'agit d'un *avis* qui ne lie pas l'officier de l'état civil qui conserve son pouvoir discrétionnaire d'appréciation dans la limite des conditions légales. En l'absence d'avis dans le délai de trois mois dans lequel l'officier de l'état civil doit donner suite à la demande (cf. ci-après point V), le procureur du Roi sera présumé n'avoir pas d'objection à formuler.

2. Personnes transgenres.

Les personnes visées à l'article 2, § 4, de la loi, soit les personnes « transgenres » au sens de la loi du 25 juillet 2017 réformant des régimes relatifs aux personnes transgenres en ce qui concerne la mention d'une modification de l'enregistrement du sexe dans les actes de l'état civil et ses effets, sont soumises à des conditions dérogatoires, et bénéficient d'un droit au changement de prénoms.

Selon le régime applicable aux personnes transgenres depuis le 1er janvier 2018, une déclaration selon laquelle la personne concernée a la conviction que le sexe mentionné dans son acte de naissance ne correspond pas à son identité de genre vécue intimement et la proposition de prénoms conformes à cette identité de genre, suffisent pour qu'il soit fait droit à la demande.

De procedures voornaamsverandering en de wijziging van de registratie van het geslacht kunnen perfect op hetzelfde moment geformuleerd worden, meer bepaald om reden van praktische voordelen die de samenloop van de aanpassingen kan bieden (cf. mondelinge vraag n° 26134 van 15 juni 2018 (Mevrouw Caprasse), Vr. en Antw., Kamer, CRIV 54, p. 12), meer bepaald wat betreft de aanpassing van de registers en vernieuwing van documenten, maar niets verplicht een transgrender persoon wettelijk de procedures tegelijk of na elkaar op te starten.

De ambtenaar van de burgerlijke stand mag slechts een formele controle verrichten op de verklaring. De wet bepaalt niettemin dat “de gekozen voornaam in overeenstemming moet zijn met deze overtuiging dat het geslacht vermeld in zijn akte van geboorte niet overeenkomt met zijn innerlijk beleefde genderidentiteit” (art. 2, derde lid, van de wet, zoals vervangen bij de wet van 25 juni 2017). Dat vormt een afdoende voorwaarde voor de voornaamsverandering. In het kader van de voornaamsverandering mag de ambtenaar van de burgerlijke stand zich niet voor advies wenden tot de procureur des Konings of een weigering gronden op de gerechtelijke antecedenten van de betrokkene.

Ter herinnering: de niet-ontvoogde minderjarige kan vanaf de leeftijd van twaalf jaar om de voornaamswijziging verzoeken om deze reden, met bijstand van zijn ouders of zijn wettelijke vertegenwoordiger, of met bijstand van een door de familierechtbank aangewezen voogd ad hoc ingeval deze personen weigeren om deze niet-ontvoogde minderjarige bij te staan (art. 2, § 4, tweede en derde lid). Hij kan een tweede maal om dezelfde reden verzoeken om een voornaamsverandering, voor zover hij niet overgaat tot de aanpassing van de registratie van zijn geslacht overeenkomstig artikel 62bis van het Burgerlijk Wetboek (art. 2, § 4, vierde lid).

Er kan beklemtoond worden dat een verzoek tot wijziging van de registratie van het geslacht kan geweigerd worden zonder dat dit gevolg heeft op de reeds toegestane voornaamsverandering.

Wat betreft de vermelding van de wijziging van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand, refereren de ambtenaren van de burgerlijke stand op nuttige wijze naar de omzendbrief van 15 december 2017, B.S. 29 december 2017.

V. Beslissing en vordering

Met toepassing van artikel 4 van de wet dient de ambtenaar van de burgerlijke stand aan wie een verzoek tot voornaamsverandering is voorgelegd een beslissing te nemen binnen een termijn van drie maanden na de indiening van het verzoek.

1. Aanvaarding

Indien hij de gevraagde voornaamsverandering toestaat, schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand haar over in zijn registers en maakt hij daarvan melding op de kant van de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op de begunstigde alsook op de kant van de akten van geboorte van diens kinderen, indien hij daarvan de bewaarder is (artikel 4, eerste lid). Indien dat niet zo is, geeft hij aan de ambtenaren van de burgerlijke stand die in het bezit zijn van de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op de begunstigde of van de akten van geboorten van diens kinderen kennis van de door hem verrichte overschrijving omwille van kantmelding (art. 4, derde lid).

De akte van voornaamsverandering moet minstens de datum van het verzoek, de naam, de voorna(m)en, de geboortedatum en de nieuwe voorna(m)en van de betrokkene vermelden.

De voornaamsverandering heeft gevolg op de datum van de overschrijving. Deze kan niet tussenkomen meer dan 3 maand na het indienen van het verzoek (art. 4, eerste en tweede lid). Dat houdt in dat de betrokkene zich vanaf die datum kan beroepen op de verandering van zijn voornamen en dat zijn inschrijving in het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister of het wachtregister en het rijksregister van de natuurlijke personen moet worden aangepast. Tevens moet worden overgegaan tot een hernieuwing van de administratieve identiteitsdocumenten.

2. Weigering

In het licht van de wettelijke voorwaarden (cf. *supra*) worden de gevallen waarin een voornaamsverandering wordt geweigerd veeleer uitzonderlijk geacht. Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand het verzoek onontvankelijk verklaart op basis van een gebrek aan vertegenwoordigingsbevoegdheid met betrekking tot de regels in verband met het ouderlijk gezag (cf. hierboven) of de voornaamsverandering weigert op grond van zijn discretionaire beoordelingsbevoegdheid, dient hij de verzoeker daarvan in kennis te stellen (art. 3, § 3, van de wet). De betrokkene of zijn wettelijke vertegenwoordigers kunnen binnen dertig dagen na de kennisgeving van de weigeringsbeslissing een beroep instellen via een verzoekschrift dat wordt gericht aan de familierechtbank (art. 10/1, § 1 en 2, van de wet).

Les procédures de changement de prénoms et de modification de l'enregistrement du sexe peuvent parfaitement être formulées simultanément, notamment en raison des avantages pratiques que la coïncidence des adaptations peut présenter (cf. question orale n°26134 du 15 juin 2018 (Mme Caprasse), Q.R. Ch. Repr., CRIV 54, p. 12), notamment en ce qui concerne l'adaptation des registres et le renouvellement des documents, mais rien n'oblige légalement une personne transgenre à introduire simultanément ou successivement les deux procédures.

L'officier de l'état civil ne peut effectuer qu'un contrôle formel de la déclaration. La loi prévoit néanmoins que « le prénom choisi doit être conforme à cette conviction que le sexe mentionné sur son acte de naissance ne correspond pas à son identité de genre vécue intimement » (art. 2, alinéa 3, de la loi, tel que remplacé par la loi du 25 juin 2017). Ceci constitue une condition suffisante du changement de prénoms. Dans le cadre du changement de prénom, l'officier de l'état civil ne peut pas solliciter l'avis du procureur du Roi ou fonder un refus sur les antécédents judiciaires de l'intéressé(e).

Pour mémoire, le mineur non émancipé peut lui-même demander le changement de prénoms pour ce motif dès l'âge de douze ans, avec l'assistance de ses parents ou de son représentant légal, voire avec celui d'un tuteur *ad hoc* désigné par le tribunal de la famille si ceux-ci refusent de l'assister (art. 2, § 4, alinéas 2 et 3). Il peut demander à une deuxième reprise un changement de prénoms sur la base du même motif pour autant qu'il ne modifie pas l'enregistrement de son sexe conformément à l'article 62bis du Code civil (art. 2, § 4, alinéa 4).

Il peut être précisé qu'une demande de modification de l'enregistrement du sexe peut être refusée sans que cela ait une conséquence sur le changement de prénoms déjà autorisé.

En ce qui concerne la mention de la modification de l'enregistrement du sexe dans les actes de l'état civil, les officiers de l'état civil se référeront utilement à la circulaire du 15 décembre 2017, M.B., 29 décembre 2017.

V. Décision et recours

En application de l'article 4 de la loi, l'officier de l'état civil saisi d'une demande de changement de prénoms doit rendre sa décision dans les trois mois qui suivent l'introduction de la demande.

1. Acceptation

S'il autorise le changement de prénoms demandé, l'officier de l'état civil inscrit dans ses registres le changement de prénoms et en fait mention en marge des actes de l'état civil relatifs au bénéficiaire et en marge des actes de naissance de ses enfants s'il en est le dépositaire (article 4, alinéa 1er). Dans le cas contraire, il avise les officiers de l'état civil qui détiennent les actes de l'état civil relatifs au bénéficiaire ou les actes de naissance de ses enfants de la transcription qu'il a réalisée aux fins d'émargement (art. 4, alinéa 3).

L'acte de changement de prénom(s) devrait au moins mentionner la date de la demande, le nom, le(s) prénom(s), la date de naissance et le(s) nouveau(x) prénom(s) de l'intéressé.

Le changement de prénoms produit ses effets à la date de la transcription. Celle-ci ne peut pas intervenir plus de trois mois après l'introduction de la demande (art. 4, alinéas 1er et 2). Ceci implique qu'à compter de cette date, l'intéressé peut se prévaloir de la modification de ses prénoms et que son inscription dans les registres de la population, des étrangers ou d'attente et le registre national des personnes physiques doit être adaptée. Le renouvellement des documents administratifs d'identité doit également être entrepris.

2. Refus.

Au regard des conditions légales (cf. *supra*), les cas de refus de changement de prénoms sont appelés à être très exceptionnels. Si l'officier de l'état civil déclare la demande irrecevable sur la base du défaut de pouvoir de représentation au regard des règles applicables en matière d'autorité parentale (cf. ci-dessus) ou refuse le changement de prénoms sur la base de son pouvoir discrétionnaire d'appréciation, il doit en informer le requérant (art. 3, § 3 de la loi). L'intéressé ou ses représentants légaux peuvent introduire un recours par une requête adressée au tribunal de la famille dans les trente jours de la notification de la décision de refus (art. 10/1, § 1er et 2 de la loi).

In de beslissing moet dus kort maar duidelijk, bij voorkeur in een schriftelijke beslissing, vermeld staan om welke redenen de gevraagde voornamen niet kunnen worden aanvaard, meer bepaald of en in welke mate zij van aard zijn dat zij aanleiding geven tot verwarring dan wel de verzoeker of derden zouden schaden (art. 3, § 2, van de wet).

In voorkomend geval zou ten aanzien van de verzoeker moeten worden aangegeven dat zijn verzoek niet kon worden ingewilligd wegens zware, specifieke of herhaalde gerechtelijke antecedenenten of wegens een lopende vervolging die maken dat de openbare orde moet worden vooropgesteld.

In geval van beroep tegen de weigeringsbeslissing, wordt de beslissing van de familierechtbank binnen de maand na de dag waarop zij in kracht van gewijsde is gegaan door de griffie ter kennis gebracht van de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand. Indien zij de voornaamsverandering toestaat, schrijft hij haar over in zijn registers en maakt hij daarvan melding op de kant van de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op de begunstigde alsook op de kant van de akten van geboorte van diens kinderen (art. 4 en 10/1, § 4, van de wet).

VI. Retributie

De registratierechten die door het registratiekantoor van de FOD Financiën geïnd werden op de vergunningen tot verandering van voornamen (art. 249, § 1, oud Wetboek der registratierechten) zijn geschrapt.

Uit artikel 3, § 2, vierde en vijfde lid, van de wet en artikel 170, § 4, eerste lid, van de Grondwet blijkt dat de gemeenteraad in alle autonomie kan beslissen om hetzij de toegekende verzoeken tot voornaamsverandering, hetzij enkel de vergunningen tot verandering van voornamen te onderwerpen aan een retributie. Het staat hem vrij een vast bedrag vast te stellen of gevallen van korting of vrijstellingen en betalingsmodaliteiten te regelen (cf. oud art. 249 en volgende van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten).

Het lijkt evident dat het bedrag van de retributie en de inning ervan bij het indienen van het verzoek en niet a posteriori, een directe invloed kunnen hebben op het aantal ingediende verzoeken en van aard zijn een zekere lichtzinnigheid in hoofde van de verzoeker te vermijden.

Overeenkomstig artikel 170, § 4, tweede lid, van de Grondwet voert de wetgever restricties door op de gemeentelijke fiscale autonomie in twee gevallen:

1. De retributie verschuldigd door transgenders mag niet meer dan 10 procent van het door de gemeente vastgestelde gewone tarief overschrijden. Indien het bedrag van de gewone gemeentelijke retributie gelijkstaat met 1, mag van de transgender geen retributie hoger dan 1/10de van dat bedrag geëist worden (art. 3, § 2, vierde lid, van de wet).

2. Personen van vreemde nationaliteit die een verzoek tot verkrijging van de Belgische nationaliteit hebben ingediend en geen voorna(m)en hebben bij het verzoek tot voornaamstoevoeging, zijn vrijgesteld van enige retributie om dat te verhelpen (cf. I.2.). Dit valt te verantwoorden doordat de verzoeken tot verkrijging van de Belgische nationaliteit, net als onder de vroegere regeling, in alle gevallen en op straffe van onontvankelijkheid onderworpen zijn aan de betaling van een registratierecht van 150 euro voorafgaandelijk aan het onderzoek ervan (artikel 238 W.Reg). De voorafgaande betaling van dat specifieke recht en de zeer problematische toestanden van enige voornaam verantwoordend dat er geen aanvullende retributie wordt geëist.

VII. Afwezigheid van overgangsregeling

De voormelde wet van 18 juni 2018 voorziet niet in de invoering van overgangsmaatregelen met betrekking tot de bepalingen die de procedure voor voornaamsverandering wijzigen. Overeenkomstig artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek, bij ontstentenis van overgangsmaatregelen, « beschikt de wet alleen voor het toekomstige; zij heeft geen terugwerkende kracht. »

Bijgevolg kunnen de ambtenaren van de burgerlijke stand, vanaf de inwerkingtreding van de wet op 1 augustus 2018, direct verzoeken tot voornaamsverandering voorgelegd krijgen en dienen zij de ontvankelijkheid ervan te onderzoeken en het gepaste gevolg eraan te geven.

Il convient donc d'indiquer brièvement mais clairement, de préférence dans une décision écrite, pour quelles raisons les prénoms demandés ne peuvent être acceptés, notamment si et dans quelle mesure ils sont de nature à prêter à confusion ou à nuire au requérant ou aux tiers (art. 3, § 2, de la loi).

Le cas échéant, il conviendrait d'indiquer au requérant qu'il n'a pas pu être fait droit à sa demande en raison d'antécédents judiciaires graves, spécifiques ou répétés ou encore en raison de poursuites en cours qui imposent de faire prévaloir l'ordre public.

En cas de recours contre la décision de refus, la décision du tribunal de la famille est notifiée par le greffe, dans le mois du jour où elle est coulée en force de chose jugée, à l'officier de l'état civil compétent. Si elle autorise le changement de prénoms, il le transcrit dans ses registres et en fait mention en marge des actes de l'état civil relatifs au bénéficiaire ainsi qu'en marge des actes de naissance de ses enfants (art. 4 et 10/1, § 4 de la loi).

VI. Redevance.

Les droits d'enregistrement qui étaient perçus par le bureau d'enregistrement du SPF Finances sur les autorisations de changer de prénoms (art. 249, § 1er ancien du Code des droits d'enregistrement) ont été abrogés.

Il se déduit de l'article 3, § 2, alinéas 4 et 5, de la loi et de l'article 170, § 4, alinéa 1er de la Constitution que le conseil communal peut, en toute autonomie, décider de soumettre, soit les demandes de changement de prénoms, soit uniquement les autorisations de changer de prénoms accordées à une redevance. Il est libre de d'arrêter un montant fixe ou de prévoir des cas de réduction ou d'exemption et de régler les modalités de paiement (cf. art. 249 et suivants anciens du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe).

Il paraît évident que le montant de la redevance et la perception de celle-ci dès l'introduction de la demande et non a posteriori peuvent avoir un effet direct sur le nombre de demandes introduites et sont de nature à éviter une certaine légèreté dans le chef du demandeur.

En vertu de l'article 170, § 4, alinéa 2 de la Constitution, le législateur apporte des restrictions à l'autonomie fiscale communale dans deux cas :

1. La redevance due par les personnes transgenres ne peut pas excéder plus de 10 pourcent du tarif ordinaire déterminé par la commune. Si le montant de la redevance communale ordinaire vaut 1, la personne transgenre ne peut pas se voir réclamer une redevance supérieure à 1/10ème de ce montant (art. 3, § 2, alinéa 4, de la loi).

2. Les personnes de nationalité étrangère qui ont formulé une demande d'acquisition de la nationalité belge et qui sont dénuées de prénom(s) lors de la demande d'adjonction de prénom(s) sont exemptées de toute redevance afin d'y remédier (cf. I.2.). Ceci se justifie, comme dans le régime antérieur, par le fait que les demandes d'acquisition de la nationalité belge sont, dans tous les cas et sous peine d'irrecevabilité, soumises au paiement d'un droit d'enregistrement de 150 € antérieurement à leur examen (article 238 C.Enr.). Le paiement préalable de ce droit spécifique et l'absence très problématique de prénom(s) justifient qu'une redevance additionnelle ne soit pas exigée.

VII. Absence de régime transitoire

La loi du 18 juin 2018 précitée n'a mis en place aucune mesure transitoire relative aux dispositions qui modifient la procédure de changement de prénoms. Conformément à l'article 2 du Code civil, en l'absence de mesure transitoire, « la loi ne dispose que pour l'avenir : elle n'a point d'effet rétroactif. »

Par conséquent, à compter de l'entrée en vigueur de la loi le 1er août 2018 les officiers de l'état civil peuvent être saisis directement de demandes de changement de prénoms et sont tenus d'en examiner la recevabilité et de leur donner la suite appropriée.

De verzoeken tot voornaamsverandering die ingediend zijn bij de FOD Justitie vóór de inwerkingtreding van de wet blijven geldig en moeten het voorwerp zijn van een ministeriële beslissing volgens de vroegere wetgeving, behoudens uitdrukkelijke afstand van de verzoeker.

De omstandigheid dat een verzoek met betrekking tot de betrokkene gericht werd aan de minister van Justitie vóór de inwerkingtreding van de wet, al dan niet gevolgd door een beslissing, doet evenwel geen afbreuk aan de nieuwe bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand. Het is dus volstrekt mogelijk dat een verzoek aan hem wordt gericht en als ontvankelijk wordt beschouwd, in weerwil van een eerder verzoek dat door de FOD Justitie nog wordt onderzocht, waarbij de gemiddelde doorlooptijd zes maanden bedraagt.

Tijdens de eerste maanden van toepassing van de nieuwe wetgeving moet de opeenstapeling van procedures zoveel mogelijk voorkomen worden, in het belang van de burger en van de administraties. Het is dus wenselijk dat de ambtenaar van de burgerlijke stand informeert bij de verzoeker of er een eerder verzoek is gericht aan de FOD Justitie, en indien dat het geval is, hij de verzoeker vraagt om de bevoegde dienst ervan in kennis te stellen dat hij een nieuw verzoek heeft ingediend bij hem, zulks via mail naamsverandering@just.fgov.be of met een gewone brief op volgend adres: FOD Justitie, Dienst Naamsverandering, Waterloolaan 115 - 1000 Brussel.

De gemeentelijke diensten kunnen insgelijks de FOD Justitie, Dienst Naamsverandering, interpellieren over dezelfde vraag, via dezelfde coördinaten.

De verzoeker die zou verzuimen om de FOD Justitie ervan in kennis te stellen dat hij een tweede verzoek tot voornaamsverandering heeft ingediend bij de ambtenaar van de burgerlijke stand die voortaan bevoegd ter zake is, loopt het risico om het bedrag te moeten betalen van het registratierecht dat geldt voor de ondertekening van een ministerieel besluit waarbij hem een voornaamsverandering wordt toegekend op grond van de vroegere wetgeving bovenop de gemeentelijke retributie indien deze werd geïnd bij het indienen van het verzoek.

Het principe van de voorrang moet er voor zorgen dat er enkel rekening gehouden wordt met de eerste toelating om van voornaam te veranderen toegestaan door de bevoegde autoriteit bij haar raadgeving.

Tot slot is het ook in het belang van de verzoeker om de FOD Justitie in kennis te stellen van het bestaan van een verzoek tot verandering van voorna(am(en) dat gericht is aan de gemeentelijke overheid, wanneer hij een verzoek tot verandering van naam indient dat intrinsiek verbonden is aan de beoogde voornaamsverandering. Dat is aldus het geval wanneer het gaat om het verwisselen van de naam en voorna(am(en), het vervangen van een deel van de naam door de voornamen, of het verhelpen van het ontbreken van voornamen door toevoeging van een element van de naam als voornaam (deze hypothesen hebben doorgaans betrekking op personen van Congolese afkomst die onder het zogeheten beleid van "terugkeer naar de authenticiteit" of "zaïrisering" vielen alsook op personen van Indiase, Pakistaanse, Thaise, Vietnamese... afkomst). Indien de FOD Justitie niet op passende wijze in kennis wordt gesteld van de indiening van een verzoek tot voornaamsverandering bij de gemeentelijke overheid, zal het niet mogelijk zijn om een optimale coördinatie van beide lopende procedures te bewerkstelligen. Dankzij de informatie over het bestaan van twee parallelle procedures zouden aldus ongemakken voor de verzoeker kunnen worden voorkomen, zoals het op zijn minst tijdelijk dragen van een redundante naam en voornaam, of het gegeven dat hij de kosten voor de hernieuwing van administratieve identiteitsdocumenten tweemaal in plaats van eenmaal moet dragen. De voormelde wet van 18 juni 2018 vereenvoudigt en verkort de procedure in verband met naamsverandering. De coördinatie van de procedures naams- en voornaamsverandering die onderling afhankelijk zijn, zou gemakkelijker moeten zijn. Er kan uit afgeleid worden dat het minstens nodig is, in het belang van de verzoeker, dat de respectievelijke bevoegde autoriteiten snel moeten geïnformeerd worden, zodat ze zo goed mogelijk de behandeling van de gelijklopende verzoeken kunnen behandelen.

De Minister van Justitie,
K. GEENS

Les demandes de changement de prénoms introduites au SPF Justice avant l'entrée en vigueur de la loi demeurent valables et doivent faire l'objet d'une décision ministérielle selon l'ancienne législation, sauf désistement exprès du requérant.

Toutefois, la circonstance qu'une demande relative à la personne concernée ait été adressée au ministre de la Justice avant l'entrée en vigueur de la loi, qu'elle ait donné lieu à une décision ou non, n'est pas de nature à priver l'officier de l'état civil de sa compétence nouvelle. Il est donc parfaitement possible qu'une demande lui soit adressée et soit considérée comme recevable malgré l'existence d'une demande antérieure en cours d'examen au SPF Justice dont la durée moyenne de traitement est de six mois.

Durant les premiers mois d'application de la nouvelle législation, il y a lieu d'éviter autant que possible la superposition de procédures dans l'intérêt du citoyen et des administrations. Il est donc souhaitable que l'officier de l'état civil s'informe auprès du demandeur sur l'existence d'une demande antérieurement adressée au SPF Justice et, dans l'affirmative, invite le requérant à informer le service compétent qu'il a introduit une nouvelle demande devant lui par courrier électronique à l'adresse : changementdenom@just.fgov.be ou par courrier ordinaire à l'adresse : SPF Justice, Service Changements de nom, Boulevard de Waterloo, 115, 1000 Bruxelles.

Les services communaux peuvent pareillement interpellier sur la même question le SPF Justice, Service des Changements de nom, via les mêmes coordonnées.

Le requérant qui négligerait d'informer le SPF Justice qu'il a introduit une seconde demande de changement de prénoms devant l'officier de l'état civil désormais compétent en la matière court le risque de devoir assumer le montant du droit d'enregistrement lié à la signature d'un arrêté ministériel lui accordant un changement de prénoms sur la base de l'ancienne législation en plus de la redevance communale si celle-ci a été perçue dès l'introduction de la demande.

Le principe de primauté devrait mener à ce que seule soit prise en compte la première autorisation de changement de prénoms accordée par l'autorité compétente lors de sa saisine.

Enfin, il est également dans l'intérêt du requérant d'informer le SPF Justice de l'existence d'une demande de changement de prénoms adressée à l'autorité communale lorsqu'il introduit une demande de changement de nom qui est intrinsèquement liée au changement de prénoms envisagé. Il en va ainsi lorsqu'il s'agit d'intervertir le nom et le(s) prénom(s), de substituer une partie du nom aux prénoms ou encore de remédier à l'absence de prénom par l'ajout d'un élément du nom en tant que prénom (ces hypothèses concernent généralement des personnes d'origine congolaise qui ont subi la politique dite de « retour à l'authenticité » ou « zaïrianisation » ainsi que des personnes d'origine indienne, pakistanaise, thaïlandaise, vietnamienne...). A défaut d'informer adéquatement le SPF Justice de l'introduction d'une demande de changement de prénoms devant l'autorité communale, il ne sera pas possible de veiller à une coordination optimale des deux procédures en cours. L'information sur l'existence de deux procédures parallèles permettrait notamment d'éviter des désagréments au demandeur, tel le fait de porter au moins temporairement un nom et un prénom redondants ou de devoir exposer des frais de renouvellement de documents administratifs d'identité à deux reprises au lieu d'une. La loi du 18 juin 2018 précitée simplifie et raccourcit également la procédure en matière de changement de nom. La coordination des procédures de changement de nom et de prénoms interdépendantes devrait être plus aisée. Il n'en demeure pas moins nécessaire, dans l'intérêt du demandeur, d'informer avec diligence les autorités respectivement compétentes afin qu'elles puissent coordonner au mieux le traitement des demandes parallèles.

Le Ministre de la Justice,
K. GEENS

BIJLAGE — ANNEXES

Verzoek tot voornaamsverandering op basis van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen

De genaamde(familienaam), die momenteel de volgende voornamen heeft :(duidelijk de voornamen scheiden die niet samengesteld zijn en in voorkomende geval de samenstelling melden door middel van een koppelteken en hun eventuele accenten opnemen ¹).

Geboren te (geboorteplaats)
op.....(datum), rijksregisternummer :

De gevraagde voornamen zijn de volgende :

.....
(duidelijk de voornamen van elkaar scheiden die niet samengesteld zijn en in voorkomend geval hun samenstelling vastleggen door een koppelteken en hun eventuele accenten).

Coördinaten van de verzoeker:

Straat + nummer:

Postcode + Gemeente:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Gedaan te.....(woonplaats) op
.....(datum),

.....
.....(handtekening verzoeker)

.....
..... (naam en
handtekening ouder(s) of wettelijk vertegenwoordiger²)

¹ De huidige voornamen van de verzoeker moeten in principe perfect overeenstemmen met diegene die voorkomen op zijn geboorteakte of het document die hiervoor kan gelden of de rechterlijke beslissing die het vervangt.

² Enkel van toepassing indien de aanvrager een niet-ontvoogde minderjarige is. Een verzoek voor een niet-ontvoogde minderjarige moet door beide ouders samen worden ondertekend, zelfs indien zij gescheiden leven. Indien de uitoefening van het ouderlijk gezag op grond van een vonnis uitsluitend aan één van beide ouders is opgedragen, is die persoon bevoegd om het verzoek alleen in te ondertekenen. Toch kan tijdens de procedure naar de mening van de andere ouder worden gevraagd.

Indien één of beide ouder(s) het verzoek niet wil ondertekenen, kan de minderjarige aan de familierechtbank vragen om voor deze procedure bijgestaan te worden door een voogd ad hoc.

Bij te voegen bij het verzoek tot voornaamsverandering te richten aan de Ambtenaar van de burgerlijke van de gemeente :

Verklaring op eer voor de aanpassing van de voorna(a)m(en) in het kader van de wet van 25 juni 2017¹

Ik, ondergetekende,
.....(naam en

voorna(a)m(en)),

geboren te.....(geboorteplaats)

op.....(datum),

verklaar hierbij dat ik ervan overtuigd ben dat het geslacht vermeld in mijn geboorteakte niet overeenstemt met mijn innerlijk beleefde genderidentiteit. Om deze reden dien ik hierbij een verzoek in om mijn voorna(a)m(en) aan te passen.

Gekozen voorna(a)m(en):

Coördinaten van de verzoeker:

Straat + nummer:

Postcode + Gemeente:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Gedaan te.....(woonplaats) op
.....(datum),

.....
.....(handtekening verzoeker)

.....
..... (naam en handtekening
ouder(s) of wettelijk vertegenwoordiger²)

¹ Wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft, B.S. 10 juli 2017.

² Enkel van toepassing indien de aanvrager een niet-ontvoogde minderjarige is. Een verzoek voor een niet-ontvoogde minderjarige moet door beide ouders samen worden ondertekend, zelfs indien zij gescheiden leven. Indien de uitoefening van het ouderlijk gezag op grond van een vonnis uitsluitend aan één van beide ouders is opgedragen, is die persoon bevoegd om het verzoek alleen in te ondertekenen. Toch kan tijdens de procedure naar de mening van de andere ouder worden gevraagd.

Indien één of beide ouder(s) het verzoek niet wil ondertekenen, kan de minderjarige aan de familierechtbank vragen om voor deze procedure bijgestaan te worden door een voogd ad hoc.

Demande de modification des prénoms sur la base de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms.

Le nommé..... (nom), portant actuellement les prénoms :.....(séparer clairement les prénoms qui ne sont pas composés et indiquer le cas échéant leur composition par un trait d'union et leur accentuation éventuelle¹),

né(e) à.....(lieu de naissance)
le.....(date), numéro de registre national :.....
souhaite changer de prénoms.

Les prénoms demandés sont les suivants :

.....
(séparer clairement les prénoms qui ne sont pas composés et indiquer le cas échéant leur composition par un trait d'union et leur accentuation éventuelle).

Données du demandeur/de la demandeuse :

Numéro de registre national :

Rue + numéro :

Code postal + Commune:

Numéro de téléphone :

Adresse e-mail:

Fait à.....(domicile) le.....(date)

.....(signature)

.....(le cas échéant, noms et signature des parents ou du représentant légal²)

¹ Les prénoms actuels du demandeurs doivent en principe être parfaitement conformes à ceux qui sont mentionnés sur son acte de naissance ou sur le document qui peut en tenir lieu ou encore dans la décision judiciaire qui s'y substitue.

² Applicable seulement si le demandeur est un mineur non-émancipé. Une demande de la part d'un mineur non-émancipé doit être présentée par ses représentants légaux, soit ses parents, ses adoptants ou le tuteur légal. Un parent seul est présumé agir avec le consentement de l'autre mais il convient par prudence de s'assurer du consentement de l'autre parent de manière suffisante par un écrit. Une demande peut être formulée par un seul parent s'il dispose d'une décision judiciaire qui lui permette de poser cet acte seul. La décision doit alors être produite en copie.

A joindre à la demande de changement de prénoms à adresser à l'Officier de l'état civil de la commune de :

Déclaration sur l'honneur pour la modification des prénoms dans le cadre de la loi du 25 juin 2017¹

Je, soussigné-e,(*nom et prénom(s)*),

né-e à(*lieu de naissance*)

le.....(*date*),

déclare que j'ai la conviction que le sexe mentionné dans mon acte de naissance ne correspond pas à mon identité de genre vécue intimement. Pour cette raison je demande par la présente la modification de mon/mes prénom(s).

Prénom(s) choisi(s) :

Données du demandeur/de la demandeuse :

Numéro de registre national :

Rue + numéro :

Code postal + Commune:

Numéro de téléphone :

Adresse e-mail:

Fait à.....(*domicile*) le

.....(*date*),

.....(*signature*)

.....(*nom et signature parent(s) ou représentant légal²*)

¹ Loi du 25 juin 2017 réformant des régimes relatifs aux personnes transgenres en ce qui concerne la mention d'une modification de l'enregistrement du sexe dans les actes de l'état civil et ses effets, M.B. 10 juillet 2017.

² Applicable seulement si le demandeur est un mineur non-émancipé. Une demande de la part d'un mineur non-émancipé doit être présentée par les deux parents, même s'ils vivent séparés. Si l'un des parents ou les deux ne veulent pas accompagner le mineur, celui-ci pourra demander au tribunal de la famille d'être assisté par un tuteur ad-hoc pour cette procédure. Si l'exécution de l'autorité parentale est confiée uniquement à l'un des parents, seule cette personne est autorisée à présenter la demande. L'opinion de l'autre parent peut cependant être demandée au cours de la procédure. Si l'un des parents ou les deux ne veulent pas assister le mineur, celui-ci pourra demander au tribunal de la famille d'être assisté par un tuteur ad-hoc pour cette procédure.